

FUNDACJA GENERAL ELŻBIETY ZAWACKIEJ
Archiwum i Muzeum Pomorskie Armii Krajowej
oraz Wojskowej Służby Polek
87-100 Toruń, ul. Podmurna 93, tel. 0048 56 65 22 186
e-mail: fapak@wp.pl; www.zawacka.pl

poprzedni nr 21131

opis A.C.A. VII '94

III '03 45



Starogard Gd.
Grabowska Hildegarda
z d. Karaska
ps. „Hilda”
Ivoto Ciesielska

MK:131/151Pom.

SPIS ZAWARTOŚCI
TECZKI

Grabowska Hildegarda

J:R: 131/131 Pom.

Starogard

I./1. Relacja k. 4 s. 1-4

I./2. Dokumenty (sensu stricto) dotyczące relatora —

I./3. Inne materiały dokumentacyjne dotyczące relatora —

II. Materiały uzupełniające relację —

III./1. Materiały dotyczące rodziny relatora —

III./2. Materiały dotyczące ogólnie okresu sprzed 1939 r. —

III./3. Materiały dotyczące ogólnie okresu okupacji (1939-1945) —

III./4. Materiały dotyczące ogólnie okresu po 1945 —

III./5. Inne ... —

IV. Korespondencja —

.....
.....
.....

V. Nazwiskowe karty informacyjne k. 7

VI. Fotografie brak

I/1. RELACJA - Grabowska Hildegarda:

Relacja własna, Czerwinisk,
27. IX. 1975, mszup, s. 1-3-4 k. 14
& listem przewodnim do
E. Zawachy z 1. 06. 1975



131 Poni

Czerwińsk, dnia 1.VI.1975r.

Szanowna Pani !

Przesyłam materiały dotyczące działalności konspiracyjnej w czasie okupacji o które mnie Pani prosiła. Przepraszam, że w tak opóźnionym terminie i łączę serdeczne pozdrowienia -

Hidegarda Ciesielska- Grabowska.

Grabowska

Grabowska 131^{II} Pam

Szanowna Pani Docent !

Niezmiernie mi przykro, lecz nie jestem w stanie spełnić Pani oczekiwań w związku z wiadomą relacją.

Mąż mój do pracy w konspiracji podchodził bardzo poważnie i zawsze uważał, że lepiej wiedzieć mniej, a ja znając jego stosunek do tych spraw nigdy nie zadawałam kłopotliwych i niepotrzebnych pytań.

Dziś żałuję tego, gdyż mogłabym udzielić dużo pełniejszych informacji. Osobiście nie byłam zaprzysiężona i w związku z tym pseudonimu nie posiadałam. Przypuszczalnie właśnie dlatego po kilkumiesięcznym pobycie w więzieniu śledczym zostałam wypuszczona na wolność a resztę wywieziono do obozów w Stutthofie.

Trudno mi w tej chwili odtworzyć ile razy i jak często odbywały się spotkania w naszym domu, a także w lesie. Często była to upozorowane dodatkowym obchodem lasu, lub odwiedzinami rzekomych krewnych lub przyjaciół. Nie mieszkaliśmy zupełnie sami, gdyż była także służba, więc stwarzaliśmy pozory.

Nie wykluczone, że poza Z.W.Z. jeszcze z inną organizacją współpracował mój śp. mąż Józef.

Nie wiem gdzie i kiedy odbył się zrzut oraz kto go przyjął, czy to byli spadochroniarze z Anglii, czy radzieccy.

Pamiętam, że było to wiosną 1942r. Mąż osobiście zabierał żywność do lasu przez około dwa tygodnie, a później powiedział mi, że już więcej nie trzeba nic przygotowywać bo wszystko udało się pomyślnie załatwić.

Od tamtych czasów minęło już przeszło trzydzieści lat i wiele drobnych szczegółów, które nawet mogłyby mieć zasadnicze znaczenie zatarło się w pamięci.

Na życzenie Pani uzupełniam jeszcze własne dane personalne:

ur.17.VI.1912r. w Starogardzie - Gd. córka Franciszka i Agaty Karaskich z domu Kirsch.

Życzę Szanownej Pani Docent pełnych efektów przy zbieraniu materiału do tej pracy historycznej

i załączam wyrazy szacunku -

Hildegarda Grabowska

Genealogia poddawia H Grabowska.

1. Hildegarda Grabowska primo ~~Wato~~ Ciesielska z domu Karaska ur. 17.czerwca 1912r. zamieszkała obecnie w Czerwińsku pta Smętowo woj. Gdańskie.
2. Mąż mój - leśniczy, Józef Ciesielski otrzymał 31.VIII.1939r. telefonicznie z nadleśnictwa rozkaz stawienia się w Lublinie do dalszej dyspozycji władz wojskowych z poleceniem zabrania rodziny.
Tak więc 1 września 1939r wyruszyliśmy na zbiórkę do pociągu ewakuacyjnego w Starogardzie - Gdańskim.
Transport jechał przez Grudziądz, w Kornatowie został pociąg nasz zbombardowany, a synek 7-mio letni ranny odłamkiem w przedramię. Z Kornatowa pieszo przeszliśmy do Chełmna n/W i następnym pociągiem / już bez bagażu / przez Toruń, Kutno do Łowicza. W Łowiczu tory kolejowe były zniszczone i dalszą drogę w kierunku Warszawy odbyliśmy pieszo i podwodami. Do miasta już nie dotarliśmy, wojsko niemieckie nie przepuściło nas dalej i musieliśmy wracać do domu.
Do Torunia wracaliśmy pieszo i podwodami, a od Torunia transportem kolejowym.
3. Nie dotyczy.
4. Po powrocie do domu, leśnictwa Długie, nadleśnictwo Osieczna dawniej pow. Starogard- Gd. gdzie mąż mój kontynuował dalej pracę zawodową, (gdyż tylko stanowiska nadleśniczych były obsadzone przez okupantów), i pracę w konspiracji w Z.W.Z. Z uwagi na doskonałe warunki /Leśniczówka w lesie / w naszym domu stale ukrywało się po kilka osób z konspiracji, poza tym był dogodnym miejscem spotkań i skrzynką kontaktową.
Z osób ukrywających się, których nazwiska znalazłam mogę wymienić: Jarocki, Brunon Jasiński, Józef Kizewski, Osowski, Józef Górniewicz, Stefan Czarniecki, Barbara Mrotek, Kotowski, Jan Guz. W domu naszym były przechowywane druki in blanco - metryki urodzenia i ausweisów dla członków organizacji, dostarczane przez Walerię Felchnerowską.
W lesie w rewirze męża był bunkier w którym czasowo ukrywali się ~~czasowo~~ spadochroniarze poszukiwani przez Niemców oraz partyzanci. Mąż dostarczał im żywność.
W nocy z 27 na 28 czerwca 1942r. po dokładnym obstawieniu leśniczówki przez gestapo i policję / było ich około 40-50 osób / samochodami i na motorach / aresztowano nas.
Poza mężem i mną aresztowano w naszym domu nie meldowanych: Bruno Jasińskiego, Józefa Górnowicza, Stefana i Walestę Czarnieckich i Barbarę Mrotek.
Przewieziono nas do więzienia w Starogardzie - Gd. W domu zostały dzieci, nasz syn Józef i bratanice męża Helena i Romana.

Równocześnie aresztowano w ich miejscach zamieszkania Wojciecha i Franciszka ~~aresztowano~~ Karaskich ze Starogardu, szwagra Maksymiliana Kubernata z Iwiczna, oraz bratową męża Cecylię Ciesielską i cioteczną siostrę Zofię Krukowską z Torunia.

Już w więzieniu okazało się, że w związku z tą samą sprawą aresztowano wiele innych osób np. Bruno Kryna z leśnictwa Laski, Guza z leśnictwa Lubichowo i Walerię Felchnerowską z Kasparusa.

Po wielokrotnych przesłuchaniach i przeżyć zgrozy, w listopadzie 1942r. zwolniono mnie z więzienia, a resztę 1 grudnia 1942r, przewieziono do obozu koncentracyjnego Stutthof.

Ponieważ całe nasze mienie w leśniczówce zostało zarekwirowane przez okupanta, zatrzymałam się u swojej siostry w Iwicznie, a potem u matki w Starogardzie- Gd. i rozpoczęłam pracę w fabryce leków.

Mąż mój Józef Ciesielski zmarł w obozie koncentracyjnym

✓ Stutthof -27 grudnia 1942r.

Z relacji syna i bratanic wiem, że po naszym aresztowaniu gdy w leśniczówce przebywały dzieci i trzech funkcjonariuszy gestapo / do sierpnia 1942r./ wrócił po dłuższej nieobecności Jarocki / był poszukiwany przez gestapo / Syn zdołał go ostrzec i Jarocki uciekł na rowerze z podwórka leśniczówki. Gestapowcy szukali go, ale nie znaleźli.

Po zakończonej akcji aresztowań, Niemcy przewieźli syna mego do siostry do Iwiczna, egdzie przebywał do końca okupacji.

5. Zraz po wojnie przeprowadziłam się do Gdyni, gdzie podjęłam pracę zarobkową w urzędzie pocztowym.

W 1948r. wyszłam ponownie z mężem i z uwagi na zły stan zdrowia zrezygnowałam z pracy.

Po śmierci drugiego męża zamieszkałam u syna, gdzie przebywam do ~~chwili~~ chwili obecnej.

Od stycznia 1971r. jestem członkiem ZBoWiD.

Czerwinski d. 1. VI. 75 r.

Gabalowska

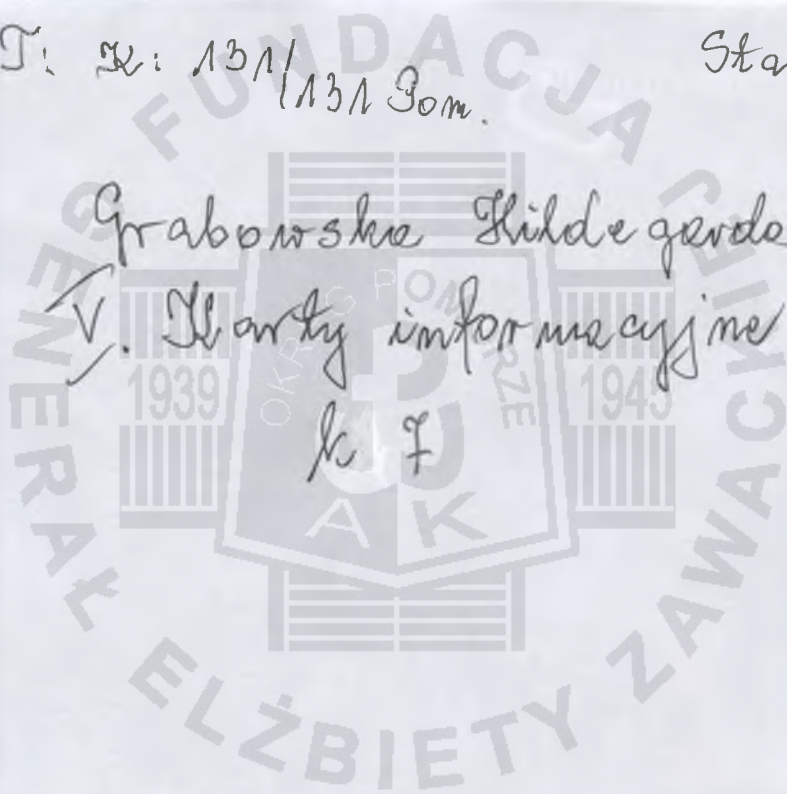
T: 131/131 Pom.

Starogard

Grabowska Szkoła

V. Staroty informacyjne

h f



1. 2. 131/9000 3. Starogard AK-~~9~~ 1
4. Grabowska Hildegarda 5. z d. Karaska
i woto Kieszelska
6. o Hilan 7. Kieszelska
8. 9. w. 17-6. 1912 v.
10. Czervinsk, pocz. Sulechowo 11. Arest. 28/6-1942 v.
woj. g. olszyski
rewolucja XI-1942
mgi zrewolucyjnej uobnie
12. Rel. wlasna
- K. 17011
17011

Pomorze 131 tom

ZWZ/17 K
Starogard

Grabowski Hildegarde Zd. Rawańska
I voto Ciesielskie

"Hilda"

Ciesielskie

nr 17 VI 1942 r.

Czerwinski - te Smytowa
ary. Gdaniński

Zrodła: relacja wiersza. wspomnień w kilku in-
nych relacjach.

Skrytka kontaktowa, lokal spotkań i kwatery
dla ukrywających się w kimerowce Długie,
paw. Starogard Gdaniński. W numerze Znajdować
na brzoisku partyzanckim PK, Awant. 28 VI 1942 r
wierszem Gdansk, z 1942 r (małdruca)

.K...

Stawogard

3

Ciesielska Hildegarde

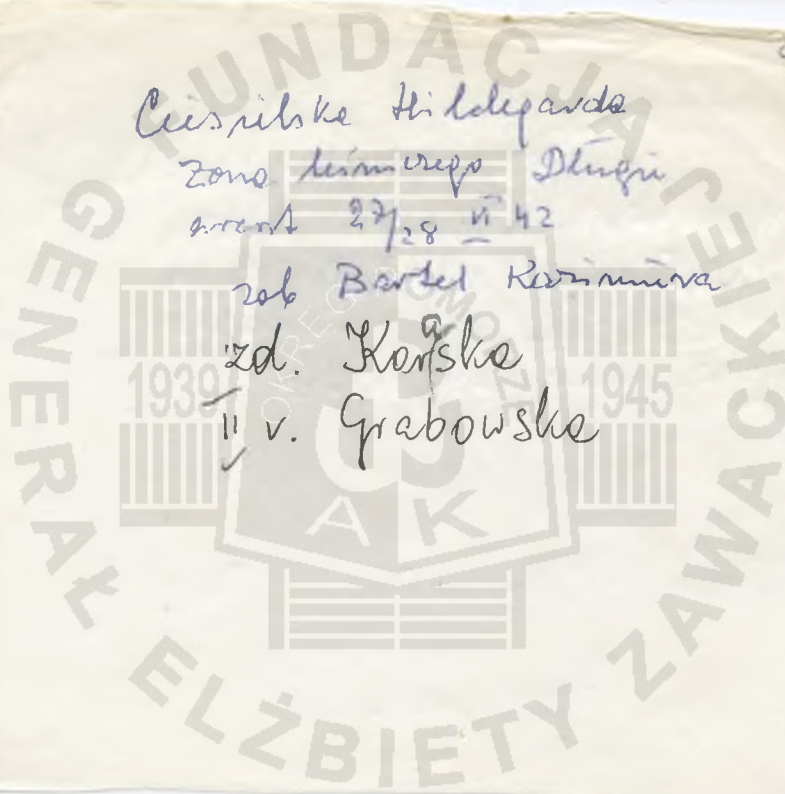
Zona Karłowicza Długo

urodz. 27.8.1842

zob. Bartel Karłowicza

zd. Karłowska

II v. Grabowska







Ciesielka Hildegarda

Stangard 6

e lesnicowski stępie, awolubna z wpećnia
w Stangardzie

zob. T: K: 101/101 Kopeć Zofia

s. 1/127

Grabowska Hildegarde
Tyoto Ciesielska

Starogrod
T

zob. D: M: 1336/2174 Pzm.
Ciesielska Józef

4/8. XI'12

Czerwinski, pocz. Smętowo
miej. Gdaiński

ps. Hilde
TCZEW

Starogard

Grabowska Hildegarde



Grabowska Hildegarde

ZESKANOWANE



DA: A GENI...
i w...
...
...
...